

N:o 172.

Af Herr **J. Erikson** i Stockholm: *Om ändrad lydelse af 17 kap. 4 § Handelsbalken.*

Under närvarande kritiska penningförhållanden, hvilka förhållanden i synnerhet framkallats af en för långt drifven spekulation i industriella och byggnadsföretag, förefinnes det ett starkt behof att genom lagen bereda skydd åt den fattige dagsverkaren, som efter att hafva nedlagt sina krafter ofta står rättslös gent emot sina arbetsgifvare, när fråga blir om ersättning för arbetet. Af fruktan för att genom för stränga fordringar förlora icke blott sitt tillgodohafvande utan äfven sin sysselsättning, låter han sig esomoftast nöja med fagra löften, intill dess arbetsgifvaren försättes i konkurs, och i sådana fall eger han ej annan rätt till betalning än sådan borgenär, som i Handelsbalken kap. 17 § 16 omförmäles. (Kongl. förordningen af den 8 Oktober 1861.)

Vid en närmare undersökning af den ställning, som en kroppsarbetare eller tjenare intager till sin arbetsgifvare eller husbonde jemte beskaffenheten af de kraf, som han kan hafva på denne, framstår tydligt och klart nödvändigheten af ett tillägg i nu gällande lagbestämmelser, hvarigenom sådan arbetare tillförsäkras förmånsrätt jemlikt 17 kap. 4 § Handelsbalken. Om en affärsman eller industriidkare levererar varor eller penningar till ett företag, står det honom fritt att före aflemmandet skaffa sig den säkerhet, som kan anses erforderlig. Om han det oaktadt nödgas göra förluster, är det antingen hans eget fel eller beror det på oförutsedda händelser; det finnes ock för honom alltid en möjlighet att genom nya spekulationer reparera den skada han lidit. Annorlunda är förhållandet med en dagsverkare eller sådan arbetare, som åtagit sig ackordsarbete. Han måste i förskott gifva sin tillhörighet, det vill säga sin arbetsförmåga eller kropps krafter; när så arbetet är utfördt, då och först då eger han rätt att utfordra liqvid. Om

denna nu förvägras honom, står han hjälplös. Återtaga sitt en gång nedlagda arbete kan han ej, tillgodogöra sig detsamma på annat håll är äfven omöjligt, och slutligen beträffande den skada han lidit kan han aldrig återvinna det en gång förlorade. Han kan ju endast arbeta och tjenstgöra med sin egen person, sina egna kroppskrafter; dessa tagas emellertid i anspråk hvarje dag, hvarje timme, på det han må kunna tillförsäkra sig och familj det allra nödvändigaste för lifvets uppehälle. Skulle det sedermera än lyckas honom att genom försakelser och umbäranden eller genom utslitande af sina krafter återskaffa hvad han under denna pröfningens tid sett sig nödsakad sälja eller pantsätta, så åtgå dock många år, innan han kan återhemta sig efter det slag han erhållit, och hvad har han då icke gifvit härför? Jo, kan hända kraft och helsa, trefnad, familjefrid och huslig lycka. Många finnas äfven, som efter en dylik förlust helt och hållet förlorat energi och håg för arbete samt slutligen fallit kommunerna till last antingen som brottslingar eller som fattiga och sjuka. Att andemeningen i förut nämnda 11 kap. 4 § Handelsbalken tyckes vara, att alla arbetare skola erhålla förmånsrätt vid konkurs, framgår af de prejudikat, som vid flera olika tillfällen gifvits af Kongl. Maj:t, af hvilka särskildt får nämnas dom af 27 December 1869 i målet mellan arbetare och Arnäs bruksbolag. Enahanda förmånsrätt tillerkändes äfven arbetare vid en gäldenärs fabrik enligt Kongl. Maj:ts dom af 9 Maj 1870. Härvid är dock att anmärka, det dessa arbetares fordringsanspråk ej grundade sig på tillfälligt arbetsaftal, utan på arbete, som fullgjorts till följd af stadig anställning, och att sålunda ej något prejudikat finnes, som särskildt gäller dagsverkare eller arbetare med tillfällig anställning.

Med stöd af det härofvän anförda, och alldenstund en lagbestämmelse tydligen bör utvisa hvad som dermed åsyftas, vågar jag föreslå,

att Riksdagen ville besluta, att 17 kap. 4 § Handelsbalken måtte erhålla följande ordalydelse:

Är gäldbunden man död, och hafver någon försträckt penningar, eller varor, till hans begrafning; det skall först gäldas, sedan det gods afskildt är, som förr är sagdt. Dernäst den kostnad, som å egendomens uppteckning skäligen gjord är; sedan läkarelön, läkedom och föda under den dödas sista sjukdom, deras arfvode, som honom deri skött hafva, så ock betjenters och tjenstebjons samt handtverkares och tillfällige arbetares lön

för sista året, dessa senare ehvad gäldenären är död eller ej.

Om remiss till Lag-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1886.

Jak. Erikson.

N:o 173.

Af Herr **C. J. Jakobson** m. fl.: *Om inrättande af ett Riksbankens afdelningskontor i Linköping.*

Under åberopande af så väl sistlidne Riksdags Banko-Utskotts för sitt utlåtande afgifna motivering i anledning af väckta motioner om inrättande af ytterligare afdelningskontor af Riksbanken som ock de motiv och förslag som i motionen N:o 117 af J. G. Granlund med flere angäfvos, våga vi alltså föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att ett Riksbankens afdelningskontor måtte, på den tid och emot de vilkor, som Banko-Utskottet kan finna lämpliga, inrättas i staden Linköping.

Stockholm den 28 Januari 1886.

C. J. Jakobson.

Gustaf Anderson.

Chr. Aug. Ekeborgh.

J. Ericsson.

A. Magnusson.

Carl Joh. Persson.

A. E. Petersson.

John Örwall.
